

Nieuwsbrief Verkiezingen

Europees Parlementsverkiezing 2024
Nieuwsbrief 13

24 mei 2024

Via deze nieuwsbrief informeert het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gemeenten over actuele ontwikkelingen rond de organisatie van de Europees Parlementsverkiezing.

In deze nieuwsbrief

- Informatievoorziening Europees Parlementsverkiezing.
- Centrale stemopneming (CSO): Verduidelijking over het invullen van Rubriek 3 van bijlage 2 'Verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten' (model Na 31-2)
- Opslag stembescheiden.
- Bekendmaking uitslag.
- Openingstijden Informatiepunt Verkiezingen verruimd.
- Voorbereiding evaluatie Europees Parlementsverkiezing.

Informatievoorziening Europees Parlementsverkiezing

Toegankelijke stempassen

Er is een digitaal toegankelijke versie van de stempas, kiezerspas en schriftelijke volmacht beschikbaar (in het Nederlands en in het Fries). Dit helpt mensen met een visuele beperking om zich beter te kunnen voorbereiden op de Europees Parlementsverkiezing. Het ministerie van BZK heeft de Oogvereniging gevraagd deze voorbeeldstempassen onder hun leden te verspreiden. Als gemeente kunt u deze voorbeeldstempassen ook op uw website plaatsen. U kunt de voorbeeldstempassen hier vinden:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/verkiezingen/documenten/publicaties/2024/03/27/voorbeelden-stempas-kiezerspas-en-schriftelijke-volmachten>

Publicatie verkiezingsbestanden en verwijzing meldingsformulier

Na de zitting van het gemeentelijk stembureau plaatsen gemeenten de uitslag van de verkiezingen en de bijbehorende bestanden op hun website. U kunt op deze webpagina verwijzen naar het formulier op de website van de Kiesraad waarmee belangstellenden melding van een mogelijke fout kunnen maken bij de Kiesraad: <https://www.kiesraad.nl/verkiezingen/europees-parlement/uitslagen/melding-aan-centraal-stembureau>

In de 'Bundel factsheets over vaststelling verkiezingsuitslagen' staan voorbeelden van een begeleidende tekst voor decentrale stemopneming (DSO) en centrale stemopneming (CSO) bij de link naar het meldingsformulier (vanaf p.29):

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/verkiezingen/documenten/publicaties/2024/03/08/bundel-factsheets-vaststelling-verkiezingsuitslagen>

Factsheets Terugverwijzingen en nieuwe zitting GSB

De Kiesraad is centraal stembureau (CSB) en stelt de uitslag van de verkiezing definitief vast. Voordat dit kan, controleert het CSB de uitslagen van de gemeentelijk stembureaus (GSB) en meldingen van kiezers. Als er vermoeden is van een fout, kan het CSB aan het GSB vragen om nader onderzoek te doen en zo nodig om te hertellen. Dit noemen we terugverwijzingen. In deze factsheets vindt u meer informatie over de planning van de terugverwijzingen, hoe u een terugverwijzing ontvangt en wat u als GSB moet doen als u een terugverwijzing heeft:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/verkiezingen/documenten/publicaties/2024/05/23/factsheets-terugverwijzingen-en-nieuwe-zitting-gsb>

NB: Afgelopen periode heeft de Kiesraad bijeenkomsten gehouden over de zitting(en) van het GSB. Op verzoek van de deelnemers is de presentatie beschikbaar gesteld op de website van de Kiesraad (<https://www.kiesraad.nl/adviezen-en-publicaties/publicaties/2024/05/23/presentatie-bijeenkomst-gsb>). Let op: Het betreft geen naslagwerk. De informatie uit de presentatie is opgenomen in de factsheets op de toolkit verkiezingen.

Aanpassing van controleprotocol CSB

In de eerder gepubliceerde versie van het controleprotocol CSB was abusievelijk een zin, en voetnoot, niet opgenomen door een foute aanlevering van de Kiesraad bij de Staatscourant. Deze zin beschreef de werkwijze voor het vermoeden van een omwisseling van kandidaatstemmen. Zonder deze zin zouden er mogelijk veel meer terugverwijzingen zijn gekomen én was per terugverwijzing onduidelijk geweest welke kandidaten het betrof. Er is een rectificatie uitgegaan van het eerdere document naar de Staatscourant en de meest actuele versie is te vinden op de [website van de Kiesraad](https://www.kiesraad.nl/website-van-de-kiesraad) en de toolkit verkiezingen (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/verkiezingen/documenten/publicaties/2024/04/15/controleprotocollen-vaststelling-verkiezingsuitslag-ep-2024>). Bij de uitvoering van de controles uit het controleprotocol maakt het CSB deels gebruik van software. De broncode van dit 'Hulpmiddel controleprotocol' is net als andere software van de Kiesraad openbaar en te vinden op Github: <https://github.com/kiesraad/hcp>.

Factsheets Verklaring kiesgerechtigdheid

Kandidaten die op 6 juni worden gekozen als nieuw lid van het Europees Parlement hebben een 'verklaring van kiesgerechtigdheid' nodig voor hun benoeming als Parlements lid. Deze verklaring van kiesgerechtigdheid is een uittreksel uit de Basisregistratie personen (BRP) waarop een aantal specifieke gegevens staan. Nieuwe Parlementsleden kunnen dit uittreksel uit de BRP opvragen bij de gemeente waar zij ingeschreven staan. Wat moet u als medewerker Verkiezingen, medewerker aan de receptie en/of frontofficemedewerker van Burgerzaken en het KCC regelen om dit proces goed te laten verlopen? De Kiesraad heeft alle informatie voor u op een rij gezet in twee factsheets op de toolkit verkiezingen:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/verkiezingen/documenten/publicaties/2024/05/23/factsheets-verklaring-van-kiesgerechtigdheid>

NB: Bij de verkiezing van het Europees Parlement gaat het slechts om 31 te verdelen zetels. De kans dat dit in uw gemeente speelt is dan ook klein. U kunt dit op de kandidatenlijst controleren.

Centrale stemopneming (CSO): Verduidelijking over het invullen van Rubriek 3 van bijlage 2 'Verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten' (model Na 31-2)

Het invullen van rubriek 3 van bijlage 2 was lastig voor telteams bij de Tweede Kamerverkiezingen. De tekst van de rubriek is daarom iets aangepast, maar er zijn nog altijd vragen over. De kern van deze rubriek is dat het gemeentelijk stembureau (GSB) de toegelaten kiezers altijd moet hertellen als er een verschil is tussen de toegelaten kiezers en de getelde stembiljetten. Hertelling is verplicht bij zowel een verschil na de telling door het stembureau, als bij een verschil na de telling van de stembiljetten door het GSB. De uitkomst van de hertelling van de toegelaten kiezers moet altijd in rubriek 3 vermeld worden.

Er is maar 1 uitzondering op deze verplichting tot het hertellen van het aantal toegelaten kiezers. Namelijk wanneer de verklaringen die het stembureau gegeven heeft, het verschil exact verklaren. Let op: deze verklaringen ('hoe vaak heeft een kiezer het stembiljet niet ingeleverd', 'hoe vaak is er een stembiljet te weinig uitgereikt', 'hoe vaak is er een andere verklaring voor het verschil') zijn geen optelsom, omdat sommige een verklaring zijn voor méér stempassen en andere juist voor minder. Bij twijfel over of de verklaringen van het stembureau het verschil exact verklaren, is het raadzaam de stempassen hertellen. Als het verschil blijft bestaan neem je de verklaringen van het stembureau over.

Alle hertellingen van de toegelaten kiezers tijdens een CSO moeten worden geregistreerd in OSV2020. Op die manier komen zij correct in het proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau te staan. De verkiezingsleider kan dit gedurende de dag bijhouden in OSV2020 onder 'steminvoer'.

Opslag stembescheiden

Vanwege vragen tijdens de inloopspreekuren wijzen we op een paar zaken over de opslag van stembescheiden.

Op dinsdag 16 juli komt het Europees Parlement voor het eerst in nieuwe samenstelling bijeen. Tot dat moment worden de transportboxen en enveloppen apart van elkaar opgeslagen, in:

- a. een inbraakvertragende en brandwerende voorziening zoals een gesloten inbraakwerende waardekast of kluis; of
- b. een ruimte uitgerust met een inbraakalarmeringssysteem dat in verbinding staat met een door de Rijksoverheid toegelaten alarmcentrale; of
- c. een ruimte die onder permanente fysieke (24-uurs) bewaking staat. (Artikel N 4 Kiesbesluit).

Over de "door de Rijksoverheid toegelaten alarmcentrale" het volgende:

Voor het in stand houden van een beveiligingsorganisatie of recherchebureau of voor het aanbieden of verrichten van beveiligingswerkzaamheden, is een vergunning van de minister van Justitie en Veiligheid nodig (Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Wpbr)). Zonder vergunning is dit verboden.

Dit geldt ook voor alarmcentrales. Elke alarmcentrale heeft dus een Wpbr-vergunning nodig. De alarmcentrale krijgt daarmee een PAC-nummer (particuliere alarmcentrale). De dienst Justis houdt een register bij van vergunninghouders Wpbr. U kunt het register bekijken via de volgende link:

<https://www.justis.nl/registers/wpbr-register>

Op dinsdag 16 juli wordt beslist over de toelating van de gekozenen. Vanaf dat moment worden de stembescheiden 3 maanden lang bewaard (Artikel Na 37 Kieswet). De extra beveiligingseisen zijn dan niet meer van toepassing.

Bekendmaking uitslag

Voor de zekerheid herhalen we een aantal zaken over de bekendmaking van de uitslag. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen we naar Nieuwsbrief 11 (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/verkiezingen/documenten/publicaties/2024/04/11/nieuwsbrief-11-europees-parlementsverkiezing-2024>).

De Europees Parlementsverkiezing in Nederland is op donderdag 6 juni. In veel andere EU-landen is de verkiezing op zondag 9 juni. Uitslagen mogen van overheidswege pas bekend worden gemaakt als de laatste stembus sluit¹. Dit is om 23.00 uur op zondag 9 juni. **Een voorlopige uitslag bekendmaken op de dag van stemming mag dus niet.**

Als de voorlopige telling op gemeentelijk niveau duidelijk is, kan u die onder embargo delen met het ANP. U hoeft hier dus niet mee te wachten tot zondagavond 23.00 uur. U kunt dit al doen na afronding van de voorlopige telling op gemeentelijk niveau door het GSB. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling deze voorlopige telling voor zondag 23.00 uur zelf openbaar te maken of met andere partijen dan het ANP te delen.

Openingstijden Informatiepunt Verkiezingen verruimd

Van donderdag 6 juni tot en met woensdag 19 juni is het Informatiepunt Verkiezingen langer open. Voor dringende vragen kunnen gemeenten buiten de openingstijden de piketdienst bellen.

- Informatiepunt Verkiezingen: informatiepunt@kiesraad.nl, 070 426 73 29.
- Piketdienst: 070 426 60 66.

Datum	Informatiepunt 070 426 73 29 informatiepunt@kiesraad.nl	Piketdienst 070 426 60 66
Do 6 juni	07:00 – 00:00	00:00 – 07:00
Vr 7 juni	07:00 – 21:00	21:00 – 00:00
Za 8 juni	Gesloten	00:00 – 17:00
Zo 9 juni	Gesloten	09:00 – 17:00
Ma 10 juni	09:00 – 22:00	22:00 – 23:00
Di 11 juni	09:00 – 18:00	18:00 – 23:00
Wo 12 juni	09:00 – 18:00	18:00 – 23:00
Do 13 juni	09:00 – 18:00	18:00 – 23:00
Vr 14 juni	09:00 – 18:00	18:00 – 23:00
Za 15 juni	Gesloten	09:00 – 17:00
Zo 16 juni	Gesloten	09:00 – 17:00
Ma 17 juni	09:00 – 22:00	22:00 – 00:00

¹ Art. 10, tweede lid, van de Akte betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen.

Di 18 juni	09:00 – 22:00	00:00 – 09:00 22:00 – 23:00
Wo 19 juni	09:00 – 18:00	Gesloten

Vorbereiding evaluatie

Het ministerie van BZK en de Kiesraad evalueren de Europees Parlementsverkiezing. Met ingang van deze verkiezingen neemt de Kiesraad een deel van deze evaluatie over van het ministerie van BZK. Voor de evaluatie worden een aantal onderzoeken uitgevoerd, onder andere vragenlijsten, focusgroepen en een meting stemlokalen. Wij vragen uw medewerking aan de evaluatie. De evaluatie wordt na de Europees Parlementsverkiezing aan de Tweede Kamer verzonden en op die wijze openbaar gemaakt.

De volgende onderdelen van de evaluatie zijn voor u van belang:

Vragenlijst verkiezingscoördinatoren

Om de voorbereidingen en de organisatie van de Europees Parlementsverkiezing te evalueren wil de Kiesraad inzicht krijgen in de ervaringen van de verkiezingscoördinatoren. De Kiesraad heeft het bureau Ipsos I&O opdracht gegeven hiervoor een vragenlijst op te stellen. Naar verwachting worden verkiezingscoördinatoren vanaf 19 juni benaderd voor het invullen van deze online vragenlijst. De nadruk ligt hierbij op de voorbereidingen en de dag van stemming. De vragenlijst bestaat uit meerdere onderdelen, die door verschillende collega's ingevuld kunnen worden. U kunt de vragenlijst invullen tot en met 12 juli.

Focusgroepen gemeentelijke stembureaus

Daarnaast wil de Kiesraad inzicht krijgen in de organisatie en zittingen van de gemeentelijke stembureaus (GSB's) en het proces van uitslagvaststelling. Daarom heeft de Kiesraad onderzoeksbureau Blauw opdracht gegeven om focusgroepen te organiseren met de leden en ambtelijke ondersteuners van de GSB's. De deelnemende gemeenten worden ingedeeld op grootte, zodat u ervaringen met elkaar kunt uitwisselen. Naar verwachting worden verkiezingscoördinatoren vanaf week 22 uitgenodigd om deel te nemen. De focusgroepen zullen plaatsvinden op 26, 27 en 28 juni.

Steekproef toegankelijkheid

In opdracht van het ministerie van BZK onderzoekt het bureau Ongehinderd de toegankelijkheid van stemlokalen. Binnen diverse gemeenten worden enkele stemlokalen bezocht om de toegankelijkheid ter plaatse te kunnen vaststellen. De inspecteurs van Ongehinderd zullen zich met een brief van het ministerie van BZK kenbaar maken bij de voorzitter van het stembureau. Zij maken bij hun inspectie ook foto's. Met Ongehinderd is afgesproken dat stembureauleden, kiezers en tellers niet herkenbaar in beeld worden gebracht en dat kentekens en andere privacygevoelige informatie onherkenbaar worden gemaakt.

Meting stemlokalen

De Kiesraad heeft onderzoeksbureau Centerdata opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de aantallen en de spreiding van de stemlokalen. Centerdata zal deze data verzamelen door middel van www.waarismijnstemlokaal.nl en de eml-data uit OSV2020.

Contact of aan-/afmelden voor deze nieuwsbrief

Heeft u vragen over de aankomende Europees Parlementsverkiezing? Neem dan contact op met het Informatiepunt Verkiezingen. Het informatiepunt is op werkdagen bereikbaar tussen 9.00 en 17.00 uur. Dat kan via e-mail (informatiepunt@kiesraad.nl) en telefoon (070 - 426 73 29). Het informatiepunt is een gezamenlijk initiatief van het ministerie van BZK en de Kiesraad. Heeft u een collega voor wie deze nieuwsbrief ook interessant is? Of wilt u zich afmelden? Stuur dan een e-mail naar postbus.verkiezingen@minbzk.nl